

Valmius lähiruokapalveluihin ja suoramyyniin

MMM

Saarnivaara, Pasi, Kallinen Anne, Pirttijärvi Reijo

29.6.2018

Kantar TNS Agri Oy

Sisältö

1	Yhteenveto	3
2	Tutkimuksen tavoite ja toteutus	6
3	Myyntikanavat	9
4	Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavat tilat	23
5	Investoivat tilat	28
6	Koulutustarpeet	31

1

Yhteenveto

Yhteenvedo – tilan tuotteiden myyntikanavat

- Eri myyntikanavien yleisyydessä on suurta vaihtelua riippuen tuotantosuunnasta. Suoramyyntin käyttöä aiotaan lisätä lähivuosina, joskin ajatukset ovat hieman maltillisempia kuin pari vuotta aiemmin.
- Kotieläintiloista 13 % harjoitti suoramyyntiä kuluttajille vuonna 2017 ja 3 % REKO-renkaille.
- Noin 1500 kotieläintilaa myi suoraan kuluttajille.
- REKO-renkaalle myyviä kotieläintiloja on arviolta 400.
- Vuonna 2022 suoraan kuluttajille myyviä kotieläintiloja on määrällisesti suunnilleen yhtä paljon, mutta vuoteen 2022 jatkavista tiloista jo joka viides myy suoraan kuluttajille.
- REKO-renkaille ajattelee myyvänsä vuonna 2022 yli 600 tilaa, eli 8% kaikista jatkavista kotieläintiloista.
- Vilja myydään yhtä usein toisille maataloille, kuin keskusliikkeille (~50%). Jalostavaan teollisuuteen suoraan viljan toimittaa useampi kuin kolmannes tiloista.
- Maito myydään pääosin meijereille, suoraan kuluttajille myynti kasvaa lähivuosina hieman (6%→10%).
- Lihanautatilat myyvät nyt ja jatkossa pääosin jalostavaan teollisuuteen, suoramyyntiä harjoittavien tilojen osuus pysyy jatkossa lähes ennallaan (8 % → 9 %). REKO-renkaille myyntiä ei juurikaan nyt ole eikä sitä aiota merkittävästi lisätä.
- Emolehmätiloilla suoramyynti kuluttajille on yleisempää (27% tiloista) ja kiinnostus on runsasta, vuonna 2022 suoramyyntiä suunnittelee harrastavansa jo 44% tiloista. Myös ruokapiireille myynti (3 % → 8%) ja REKO-renkaille (10%→21%) tulee kasvamaan.
- Sianlihan suoramyyntin lisäämistä ei ole suunnitteilla nykyistä enempää, toisin kuin vielä pari vuotta sitten.
- Lampaanlihaa myydään jo nyt lihatuotteista yleisimmin suoraan kuluttajille ja kiinnostus siihen on edelleen kasvussa (51%→58%).
- Kanamunien myyntikanavat ovat moninaiset, nykyään yli puolet tiloista harjoittaa suoramyyntiä. REKO-renkaille myy joka kuudes ja vuonna 2022 ajattelee myyvänsä joka viides. Muille ruokapiireille kananmunia myy nyt ja jatkossa joka kymmenes.
- Perunatilat myyvät nykyään jo useammin suoraan kuluttajalle (47%) kuin jalostavaan teollisuuteen (38%). REKO-renkaille myynti voisi suunnitelmien mukaan hieman lisääntyä vuoteen 2022 mennessä.

Yhteenveto – elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavat tilat

- Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä ilmoitti harjoittavansa 6 % tiloista, yleisimmin Ahvenanmaan, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan alueilla. Kiinnostusta on jatkossa ennen kaikkea Uudenmaan ja Lapin alueilla.
- Luomukasviviloilla elintarvikkeiden jatkojalostus ja suoraan myynti on selvästi yleisempää verrattuna tavanomaisiin tiloihin (6%<11% tiloista) ja luomukotieläintiloilla vielä yleisempää.
 - Joka viides tila jolla on kotieläintuotanto luomussa harjoittaa elintarvikkeiden jatkojalostusta /myyntiä.
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavat viljelijät ovat useammin AB-alueelta, Alle 40-vuotiaita ja tilakooltaan 5-20 ha.
- Lähivuosina lisäystä tapahtuu erityisesti AB- ja C2p-C4 alueilla, luomutilojen keskuudessa, 5-50 ha maatiloilla ja nuorten viljelijöiden keskuudessa.
- Yli tuhat maatilaa suunnittelee suoramyynni-investointeja seuraavan viiden vuoden aikana.
- Myyntitiloihin aikoo investoida 950 tilaa ja jatkojalostustiloihin vajaa 800 tilaa.
- Suoramyynni-investointeja on nyt suunnitteilla enemmän kuin vuonna 2016.

2 Tutkimuksen tavoite ja toteutus

Valmius lähiruokapalveluihin ja suoramyyntiin

Tutkimus on osa Maatilojen kehitysnäkymät 2025 –tutkimuskokonaisuutta.

Lähiruokapalveluiden ja suoramyynnin lisäosiossa selvitettiin maatilojen valmiuksia lähiruokapalveluihin ja suoramyyntiin selvittämällä maatilojen:

- Myyntikanavia nyt ja lähivuosina
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavat tilat nyt ja lähivuosina
- Suoramyynnin ja jatkojalostuksen investointisuunnitelmat
- Lähiruuan menekin lisääntymiseen vaikuttavat asiat
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja suoramyyntiä harjoittavien tilojen kehittämistä rajoittavat tekijät
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja suoramyyntiä harjoittavien tilojen koulutustarpeet

Tutkimuksen toteutus

Vastaajamäärä	<ul style="list-style-type: none">▪ Lähiruokapalveluiden ja suoramyynnin valmiudet on osa kaikkia maatiloja koskevaan Maatilojen kehitysnäkymät kyselytutkimusta (n=4 442).▪ Raportissa tuloksia tarkastellaan tuotantosuunnittain, kaikkien maatilojen osalta sekä kaikkien jatkavien maatilojen osalta.
Kohderyhmä ja otanta	<ul style="list-style-type: none">▪ Aktiivimaatilat▪ Näytelähde:<ul style="list-style-type: none">▪ MMM/Mavi maaseutuelinkeinorekisteri▪ Edustaa kaikkia Suomen maatiloja, myös ruotsinkielisiä
Tiedonkeräys	<ul style="list-style-type: none">▪ Maalis-huhtikuu 2018▪ Tiedonkeräys: internetkysely puhelinaktivoinnilla▪ Vastanneiden kesken arvotaan palkintoja.▪ Tiedonkeräys ja -käsittely toteutettu SFS-ISO 20252 -standardia noudattaen.
Aineiston käsittely	<ul style="list-style-type: none">▪ Koko tutkimusaineisto on painotettu vastaamaan kaikkia maatiloja 3-ulotteisella painotusmatriisilla: ELY-keskus, tilamäärä tuotantosuunnittain ja peltoala▪ Kotieläintalouden tuotantosuunnat painotetaan eläinmäärien ja alueiden mukaan

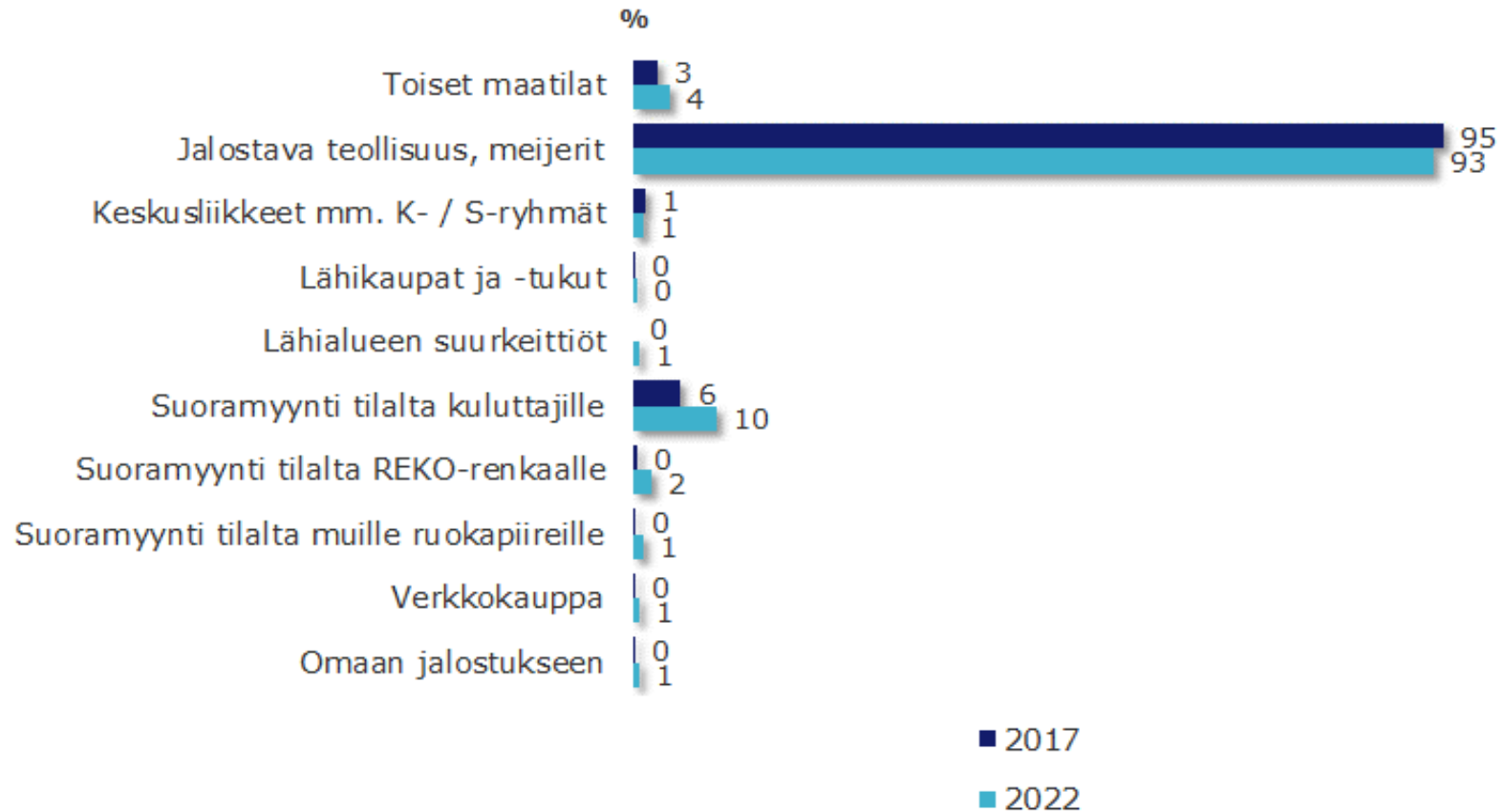
3

Myyntikanavat

Maidon myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

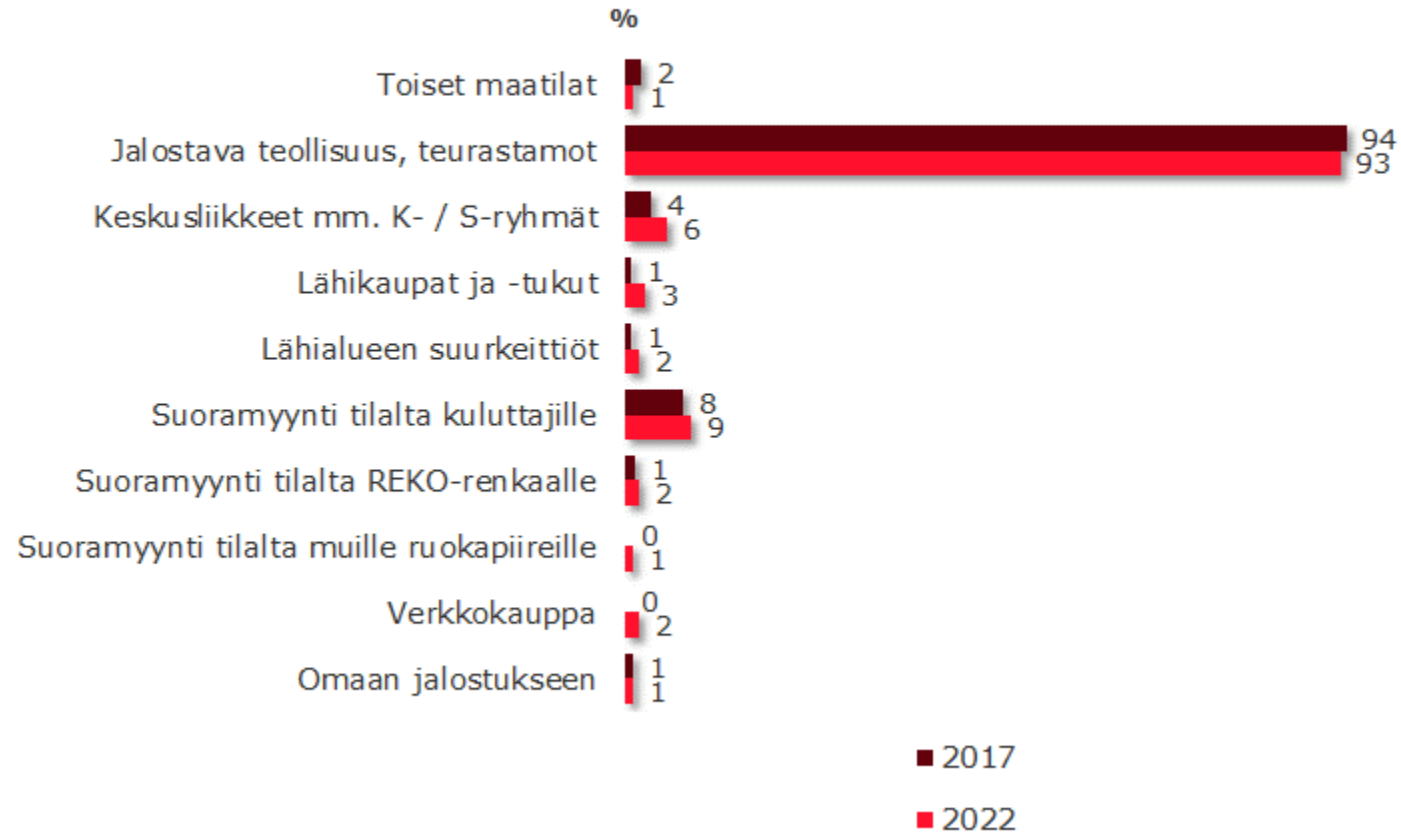
Myytävä tuote: MAITO

Naudan (lihanautatiloilta) myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

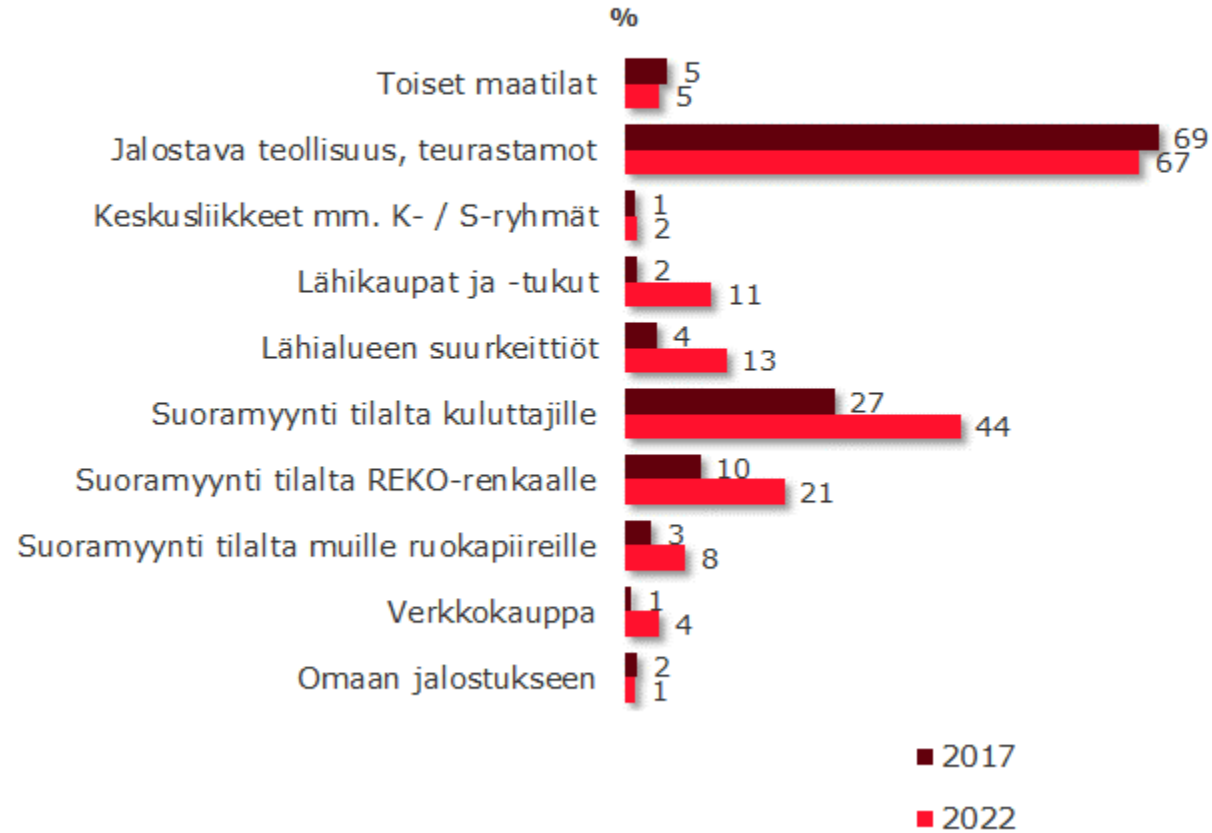
Myytävä tuote: (Lihanautatilat) NAUTA

Naudan (emolehmätiloilta) myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

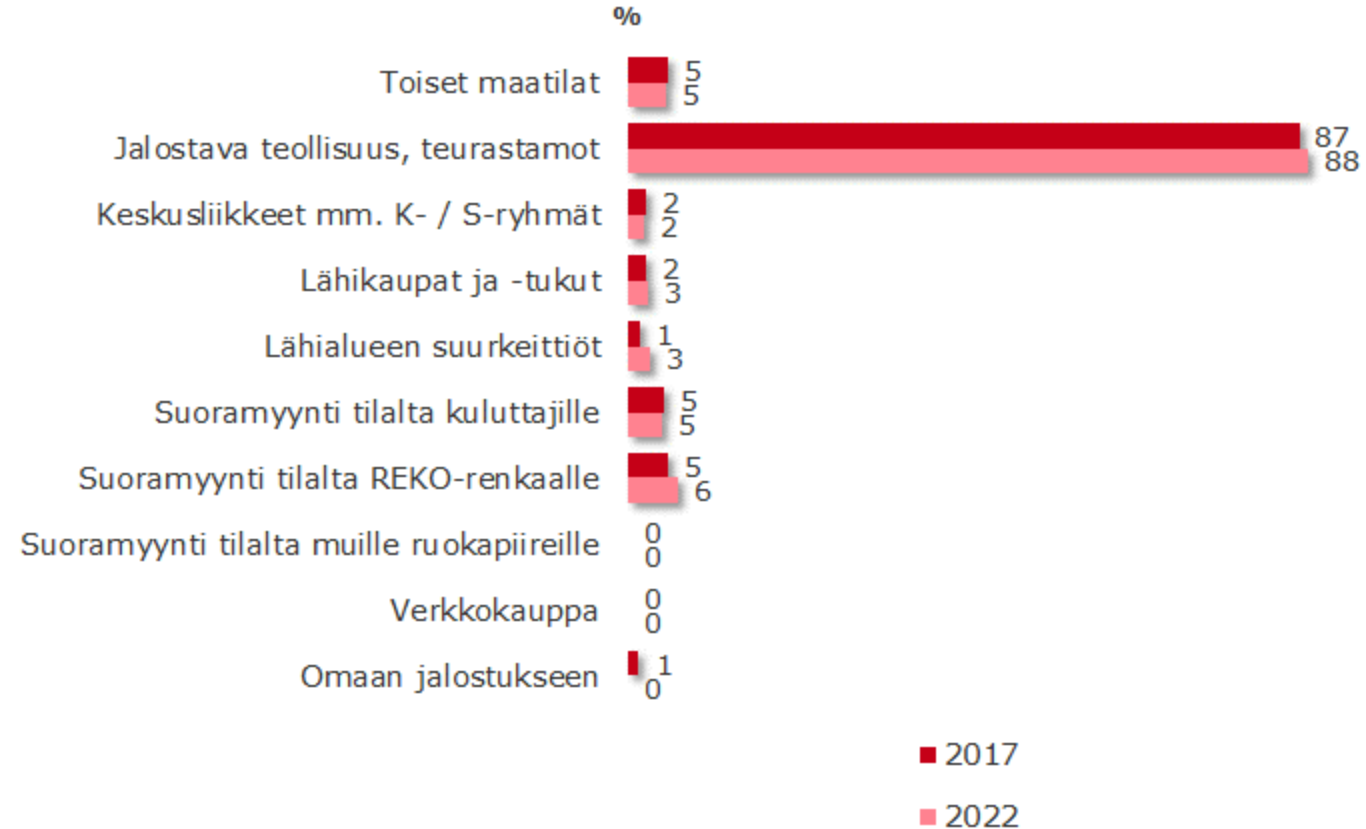
Myytävä tuote: (Emolehmätilat) NAUTA

Sian myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

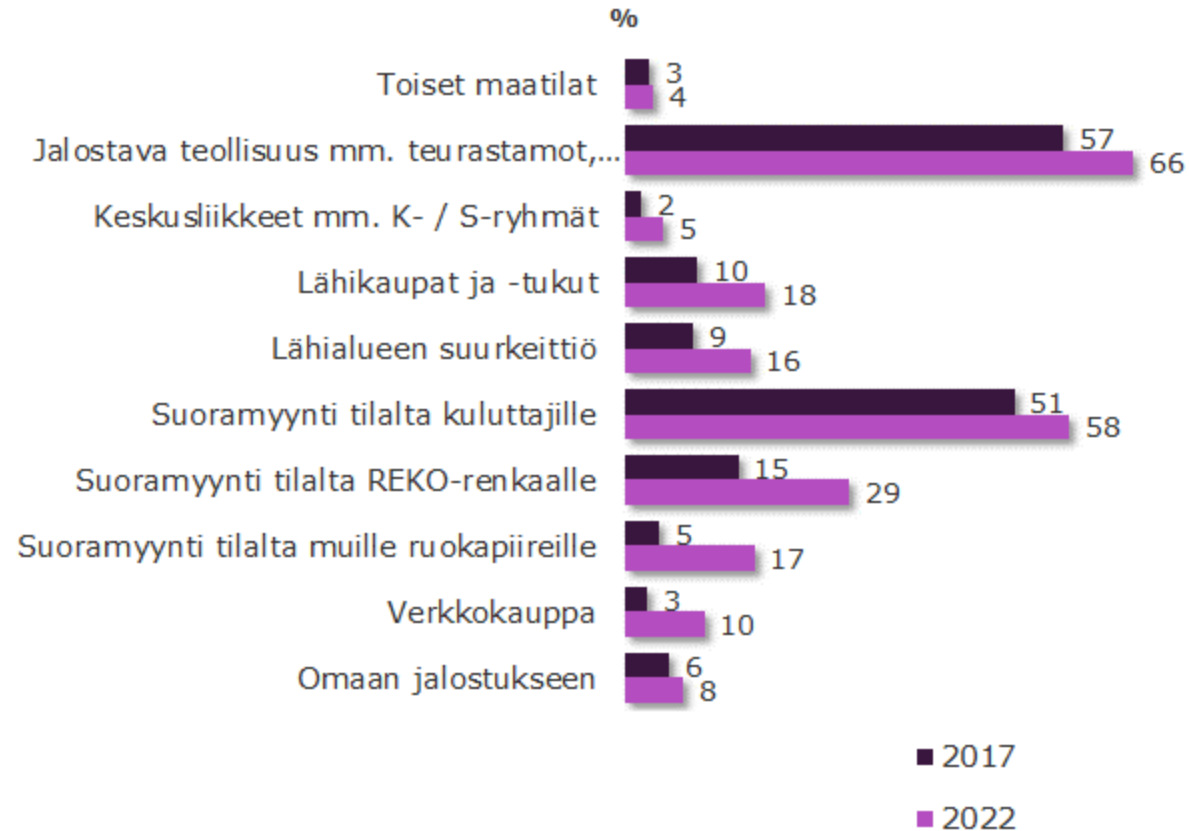
Myytävä tuote: SIKA

Lampaan myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

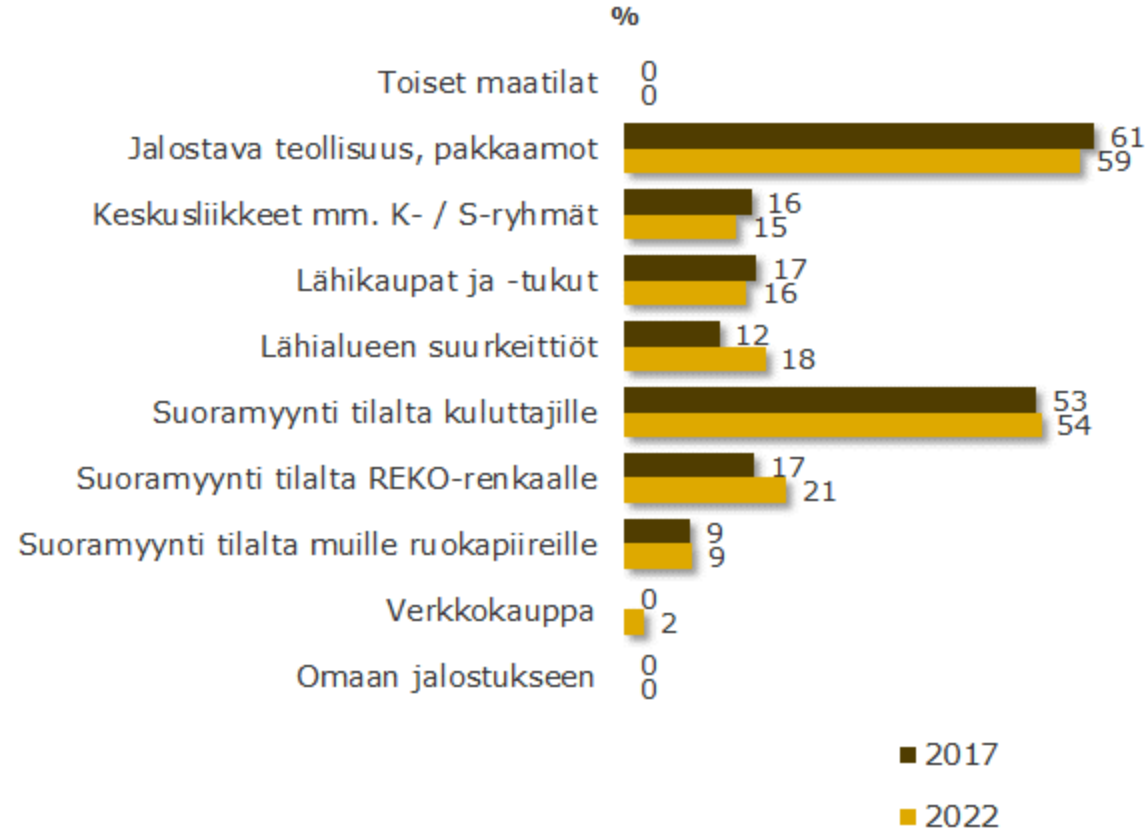
Myytävä tuote: LAMMAS

Kananmunien myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

Myytävä tuote: KANANMUNA

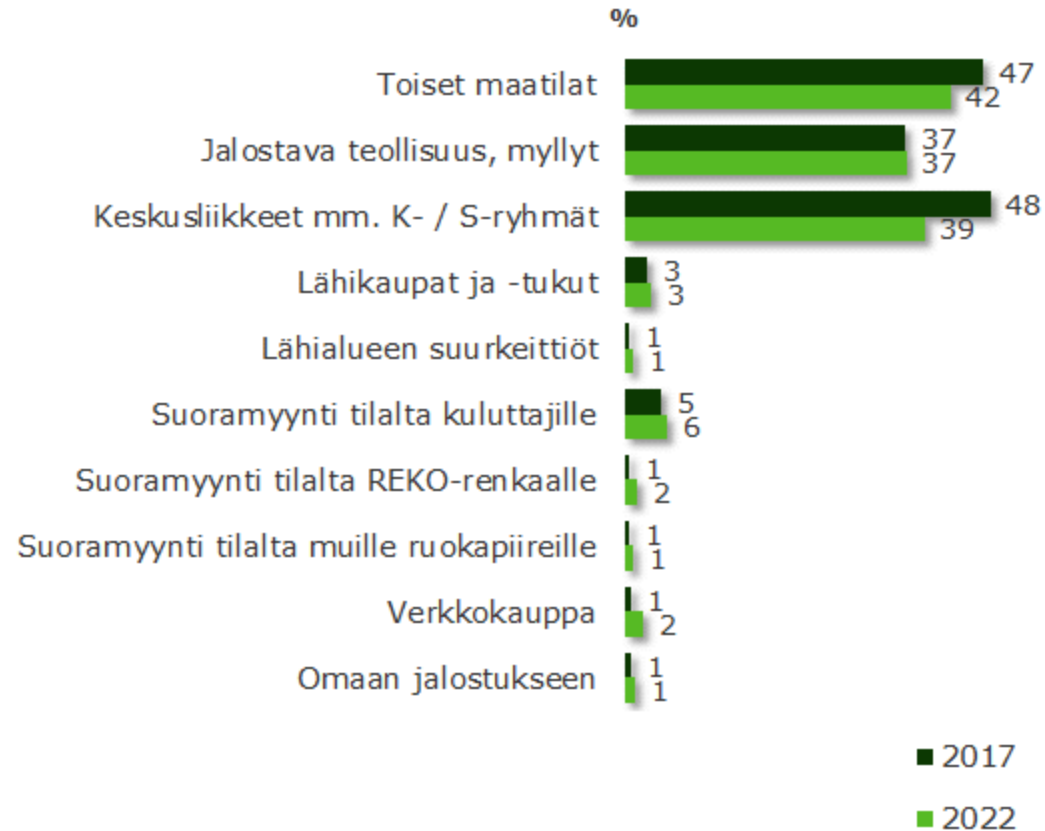
Kotieläintilojen suoramyynti

Suoramyynti 2017	Suoramyynti tilalta kuluttajille, tiloja KPL	Suoramyynti tilalta REKO-renkaalle, tiloja KPL	Suoramyynti tilalta muille ruokapiireille, tiloja KPL
MAITO	371	29	14
NAUTA (Lihanautatilat)	133	23	0
NAUTA (Emolehmätilat)	416	149	53
SIKA	52	57	0
LAMMAS	407	119	37
KANANMUNA	165	52	26
Kotieläintilat yhteensä	1543	429	131
% kotieläintiloista	13 %	3 %	1 %
Suoramyynti 2022	Suoramyynti tilalta kuluttajille, tiloja KPL	Suoramyynti tilalta REKO-renkaalle, tiloja KPL	Suoramyynti tilalta muille ruokapiireille, tiloja KPL
MAITO	423	92	50
NAUTA (Lihanautatilat)	100	21	12
NAUTA (Emolehmätilat)	505	240	90
SIKA	34	48	0
LAMMAS	351	177	103
KANANMUNA	140	54	23
Kotieläintilat yhteensä	1552	634	277
% kotieläintiloista	19 %	8 %	3 %

Viljan myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

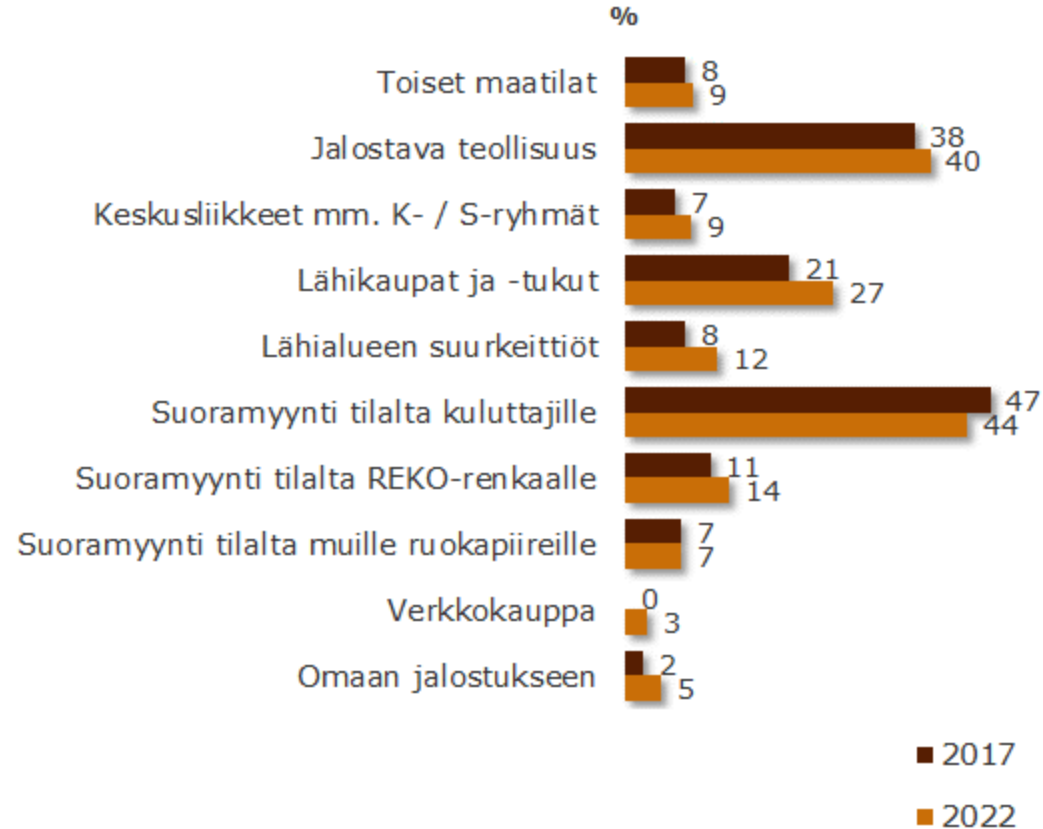
Myytävä tuote: VILJA

Perunan myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

Myytävä tuote: PERUNA

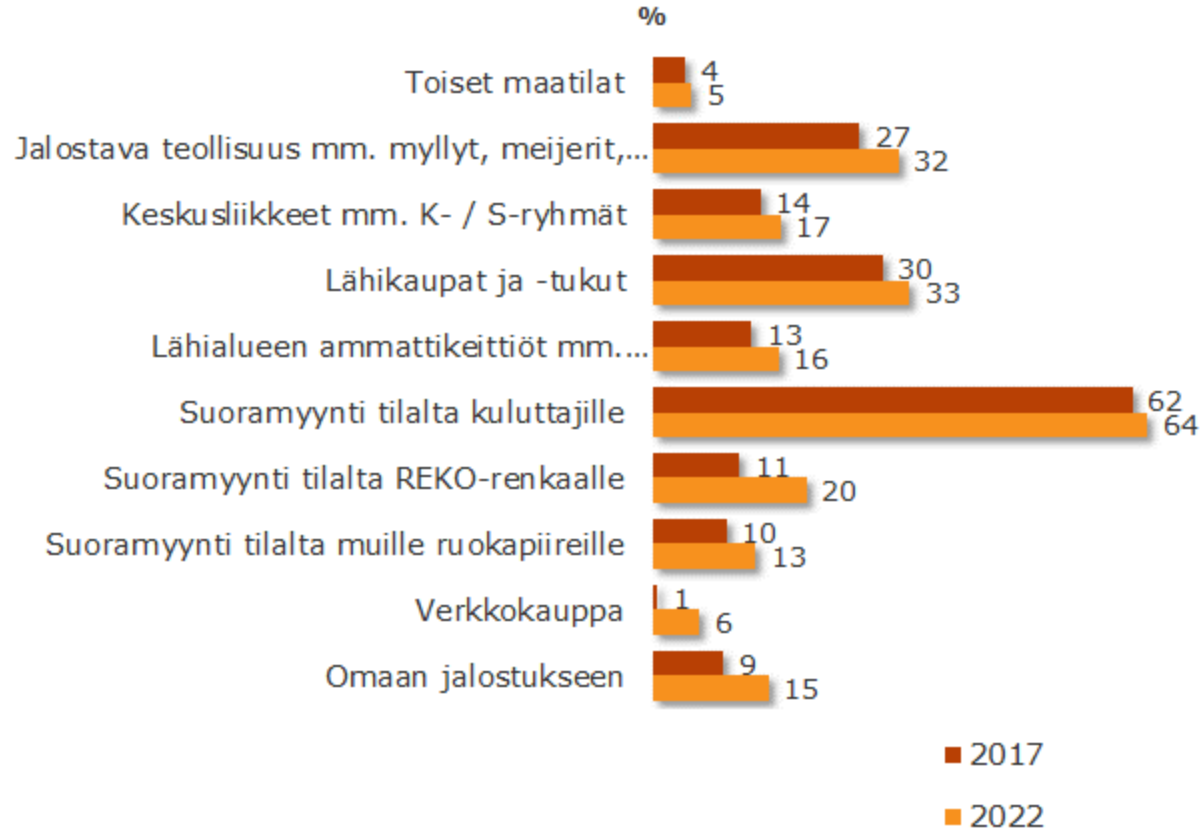

Vihannesten/juuresten/marjojen myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

Myytävä tuote:

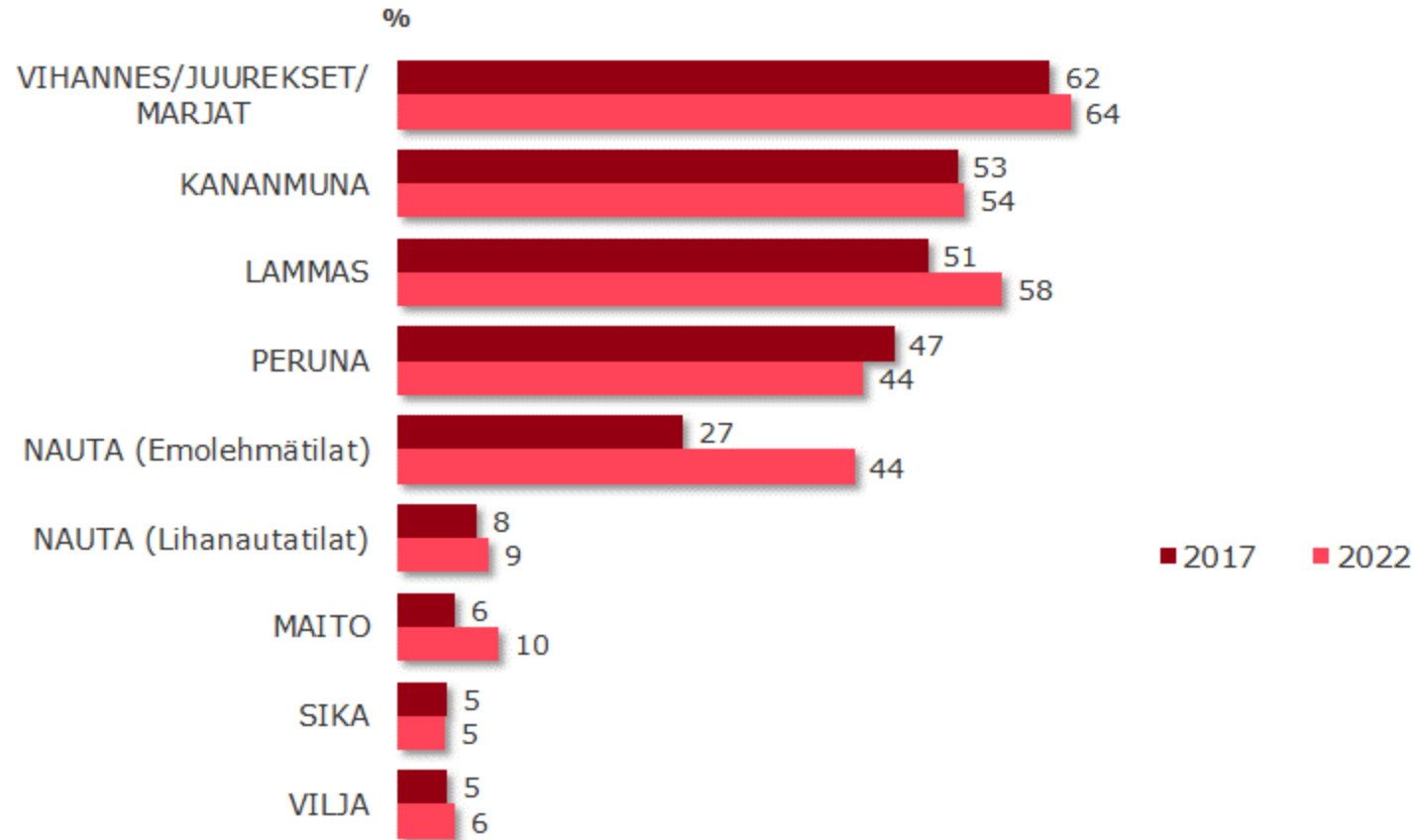
VIHANNES/JUUREKSET/MARJAT

Suoramyynti kuluttajille, kaikki tuotteet

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

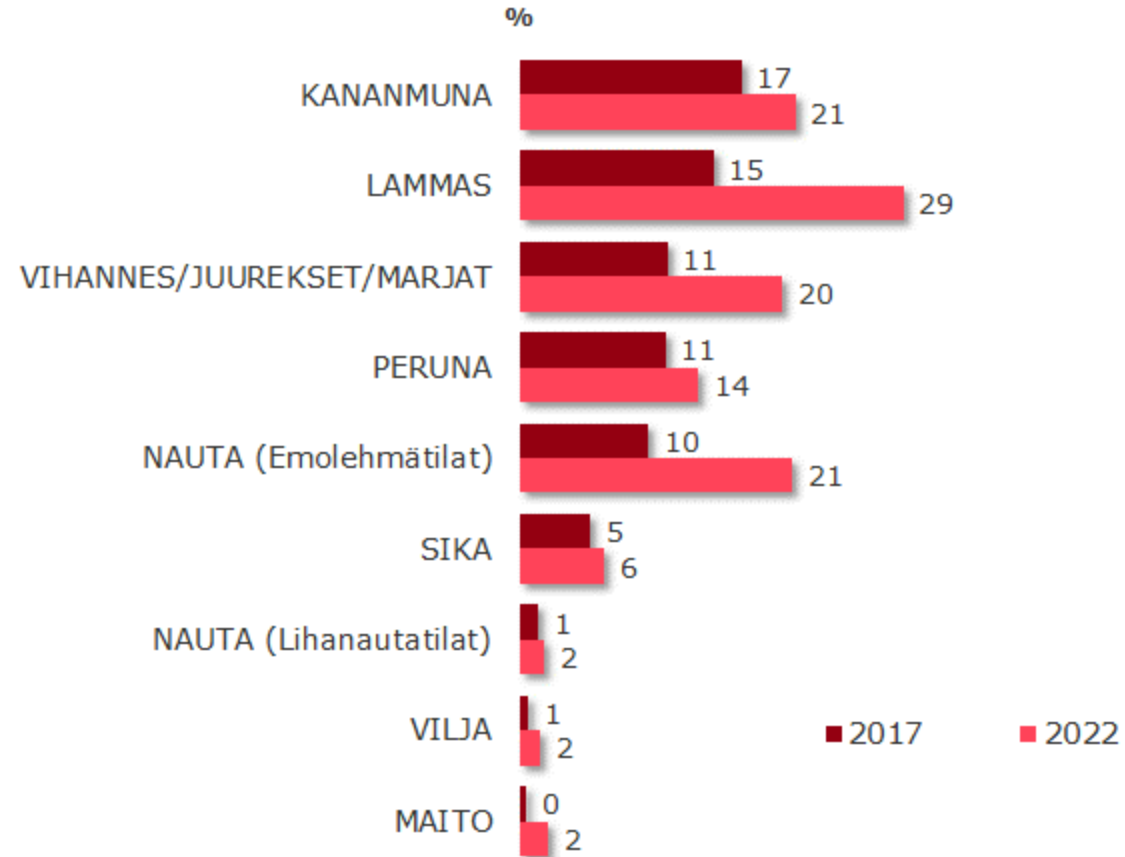
Suoramyynti kuluttajalle

Suoramyynti tilalta REKO-renkaalle, kaikki tuotteet

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

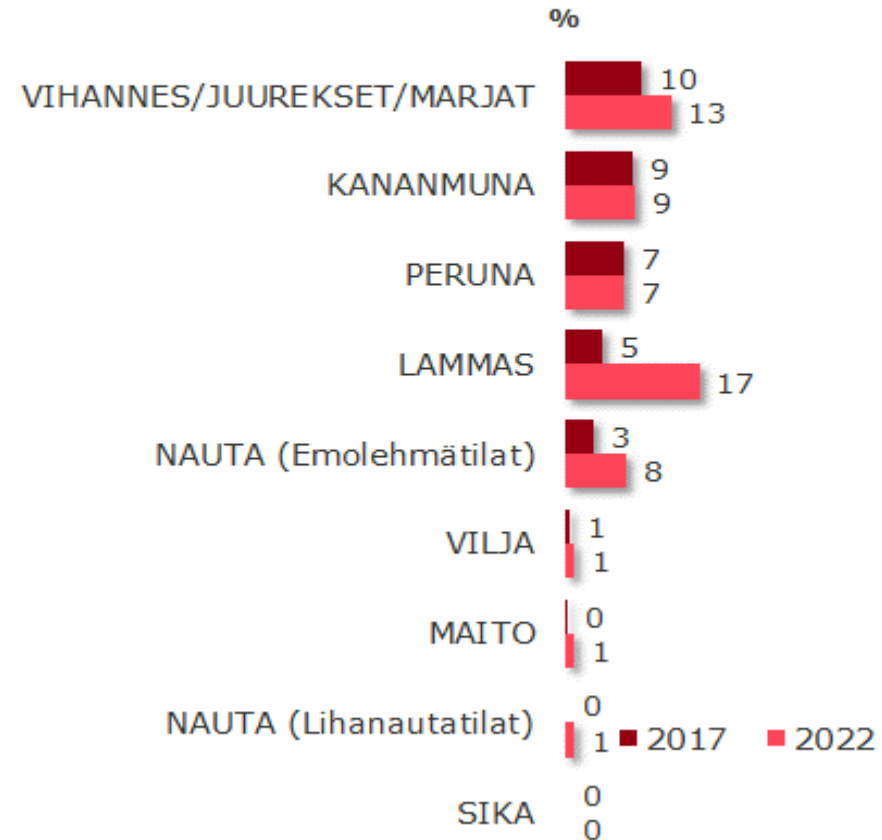
Suoramyynti tilalta REKO-renkaalle

Suoramyynti tilalta muille ruokapiireille, kaikki tuotteet

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

Suoramyynti Ruokapiireille

4

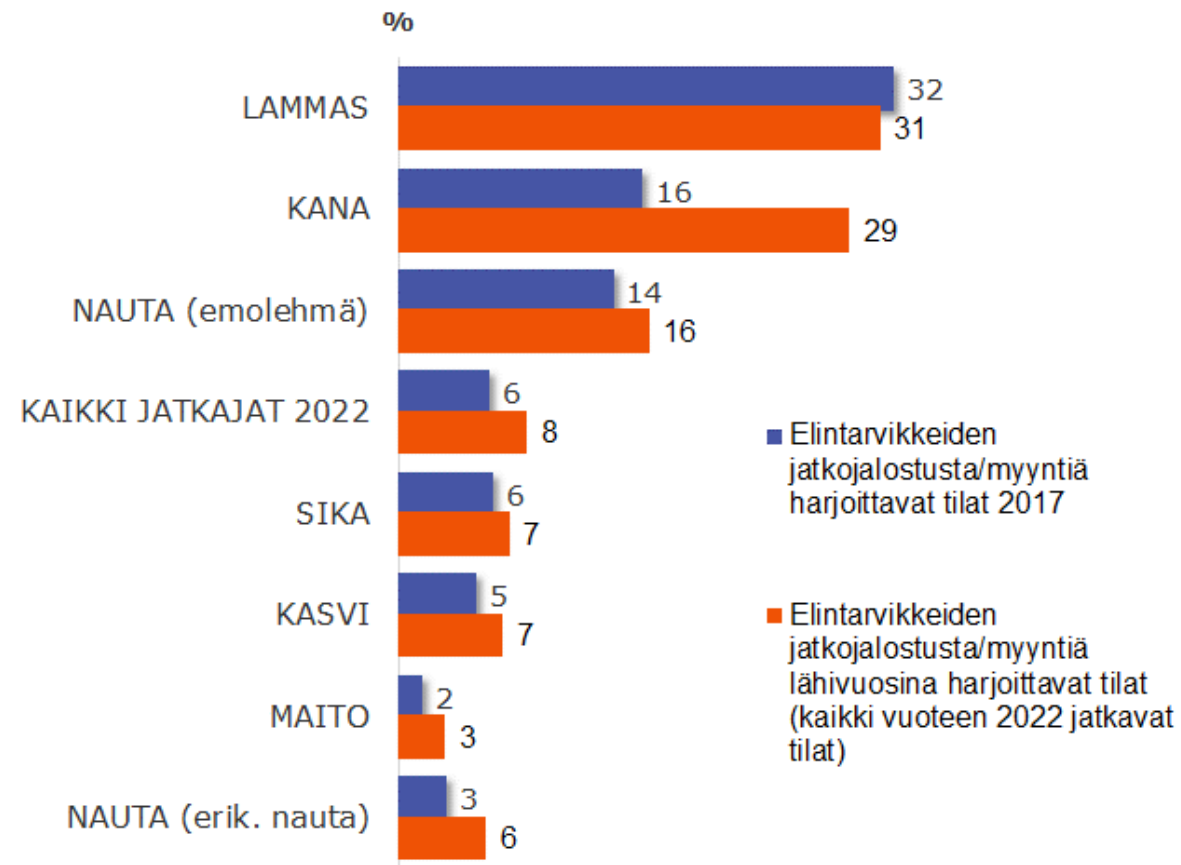
Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavat tilat

Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittaa 6 % kaikista maataloista, pääasiassa lammas-, kana- ja emolehmitilat

Kysymys:

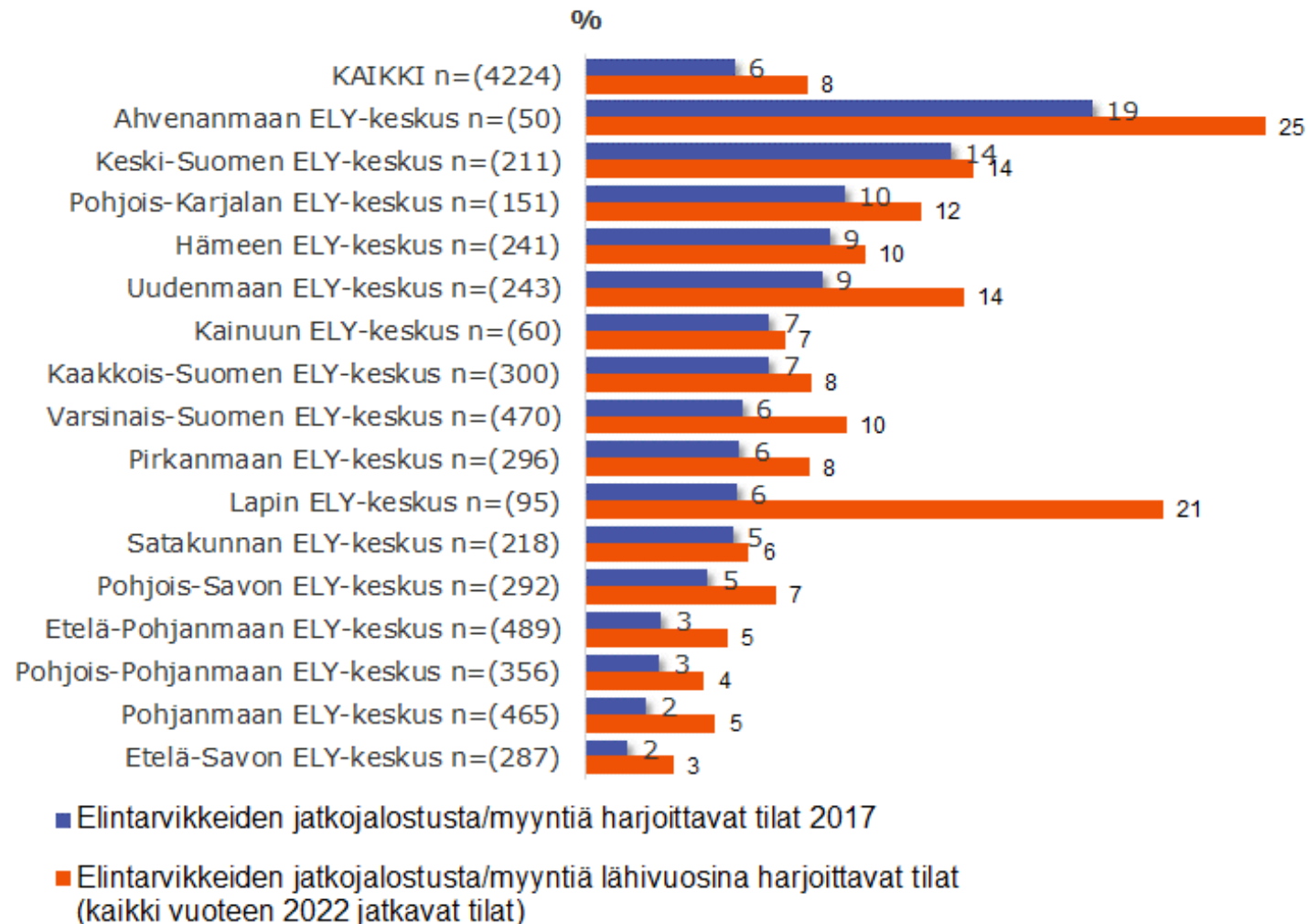
Harjoitettiinko tilallanne viime vuonna perusmaatalouden ohella muuta yritystoimintaa ansaintamielessä? Entä lähivuosina (3-5 v)?

Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavat tilat tuotantosuunnittain

Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavat tilat ELY-keskuksittain

Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavat tilat ELY-keskuksittain

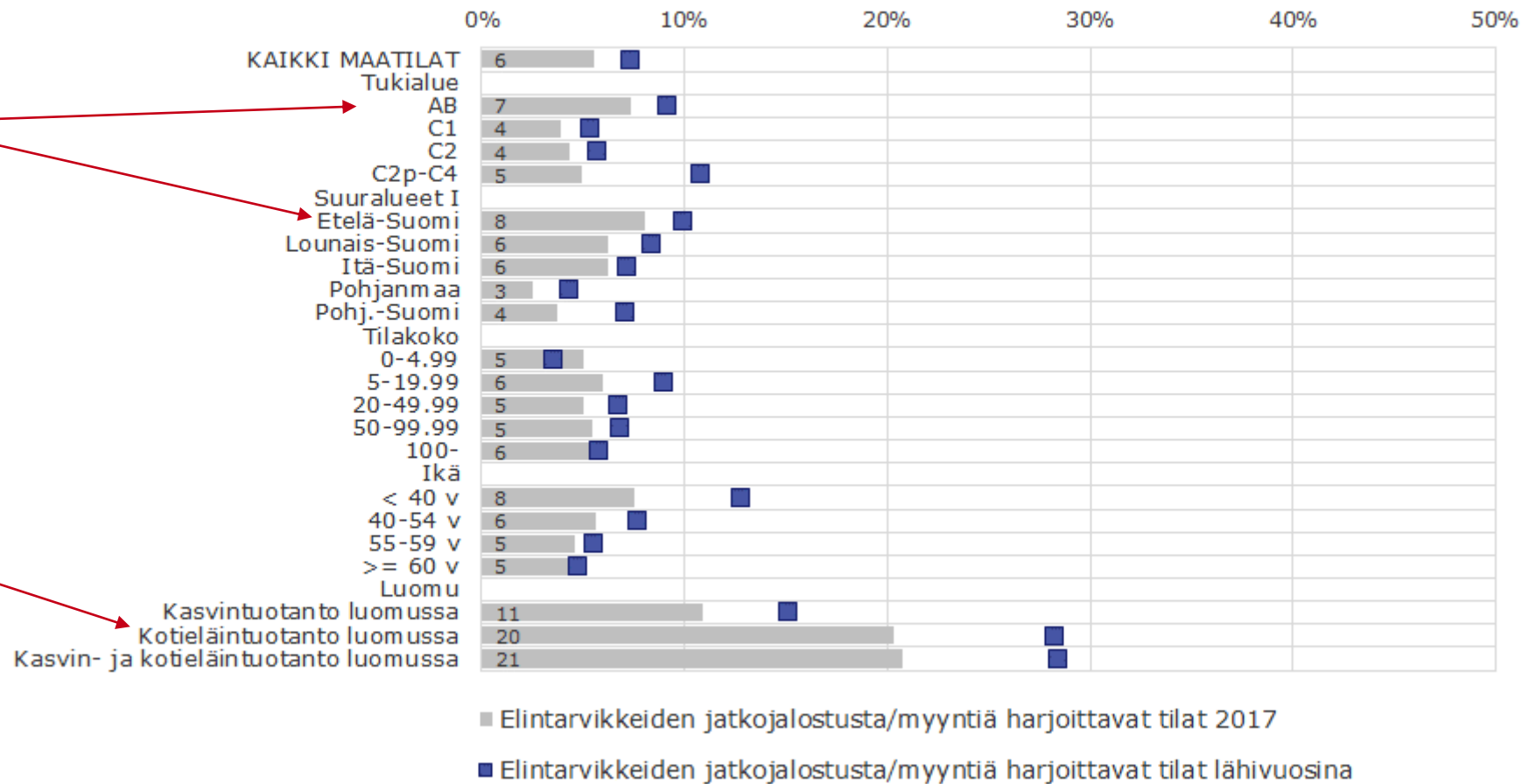

Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavat tilat, - prosenttia kaikista tiloista

Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavien tilojen profiili

Elintarvikkeiden jatkojalostus ja myynti on yleisempää Etelässä ja AB-alueilla.

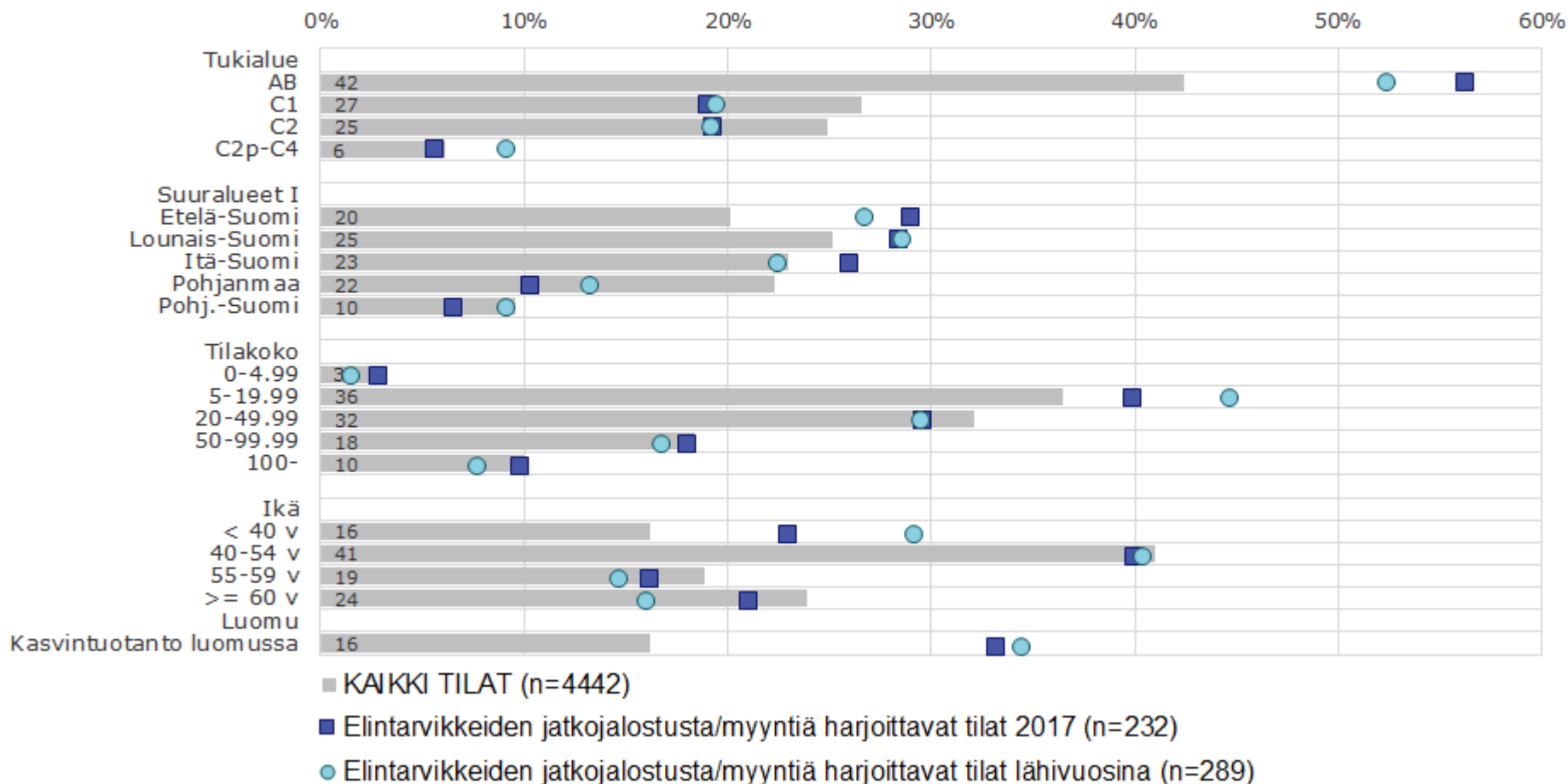
Joka viides tila jolla on kotieläintuotanto luomussa harjoittaa elintarvikkeiden jatkojalostusta /myyntiä.

Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavien tilojen profiili verrattuna kaikkien maatalojen profiiliin

Esim:
Suomen
maataloista 42%
on AB-alueelta.
Elintarvikkeiden
jatkojalostusta
harjoittavista
maataloista 56%
on AB-alueelta

Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavien tilojen profiili

Elintarvikkeiden
jatkojalostusta ja
myyntiä harjoittavat
viljelijät ovat
useammin:

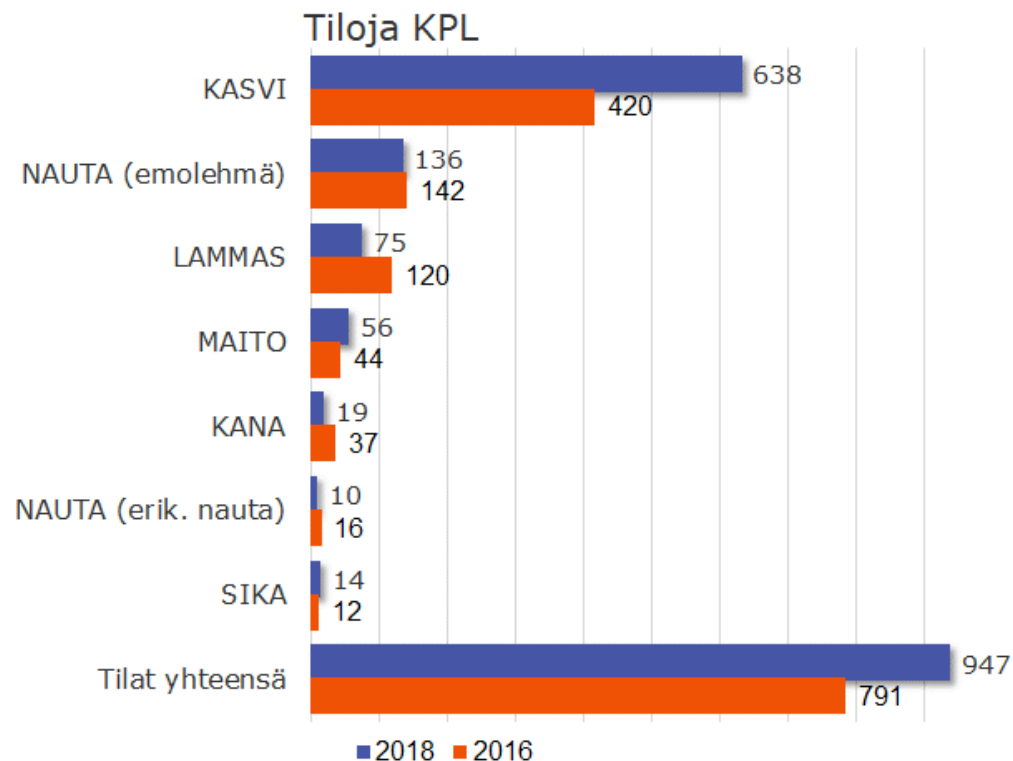
- AB-alueelta
- Alle 40-vuotiaita
- Tilakooltaan 5-20 ha

5

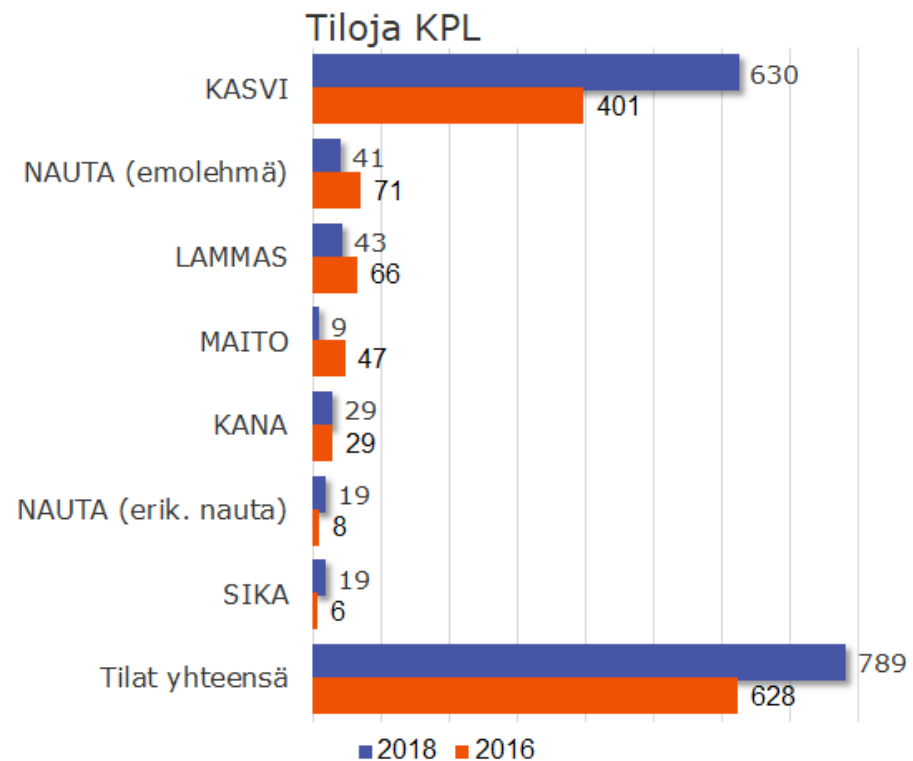
Investoivat tilat

Suoramyyntiin investoivat tilat tuotantosunnittain, tiloja KPL

Onko teillä suoramyynni-investointeja suunnitteilla seuraavan 5 vuoden aikana?
- investoidaan myyntitiloihin

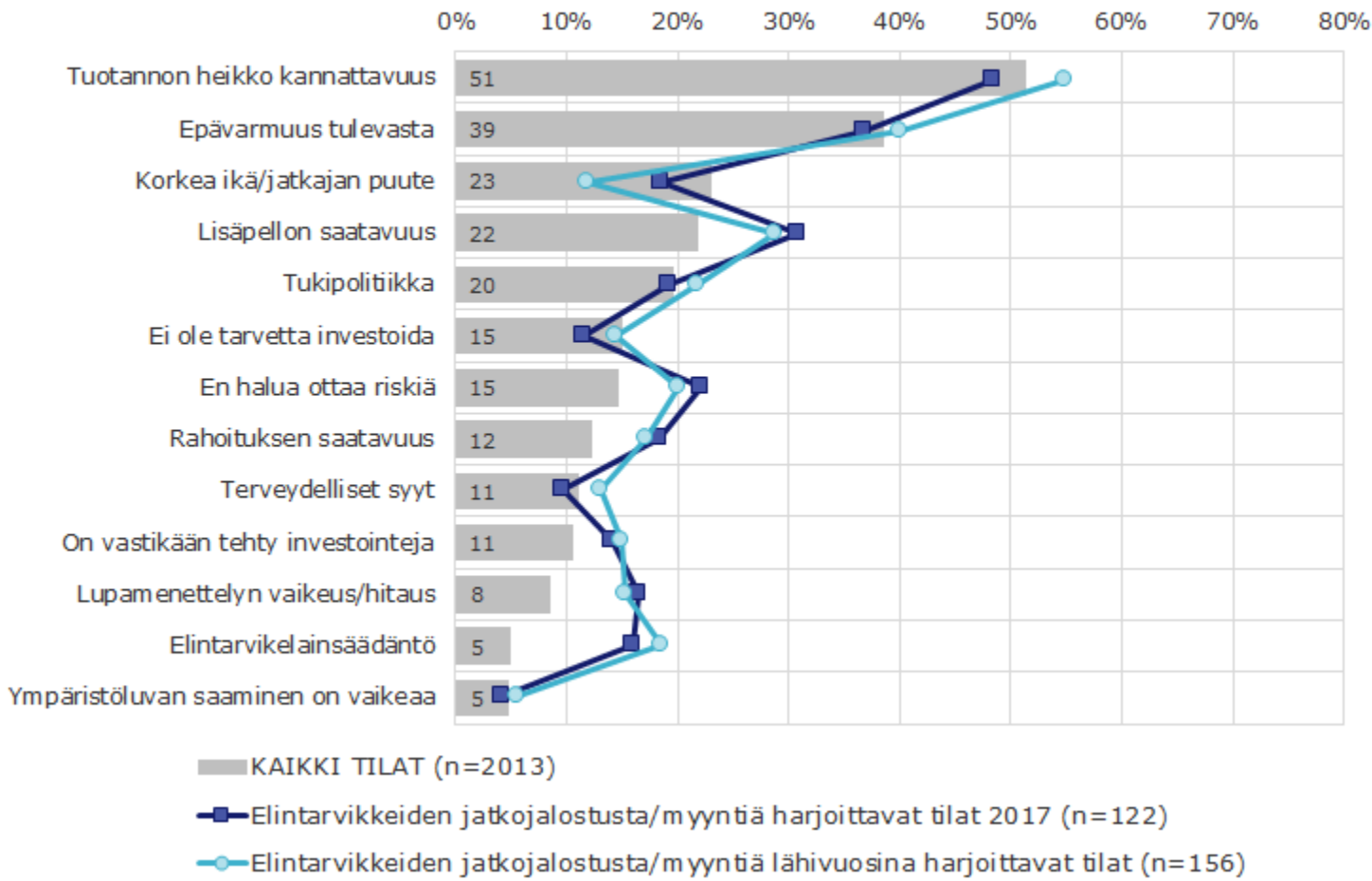

Onko teillä suoramyynni-investointeja suunnitteilla seuraavan 5 vuoden aikana?
- Investoidaan jatkojalostustiloihin

Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavilla kotieläintiloilla laajennusinvestointeja hidastaa useammin lisäpellon saatavuus, rahoitus ja riski

Mitä estää tai hidastaa tilallanne uus- tai laajennusinvestointeja kotieläinrakennuksiin?

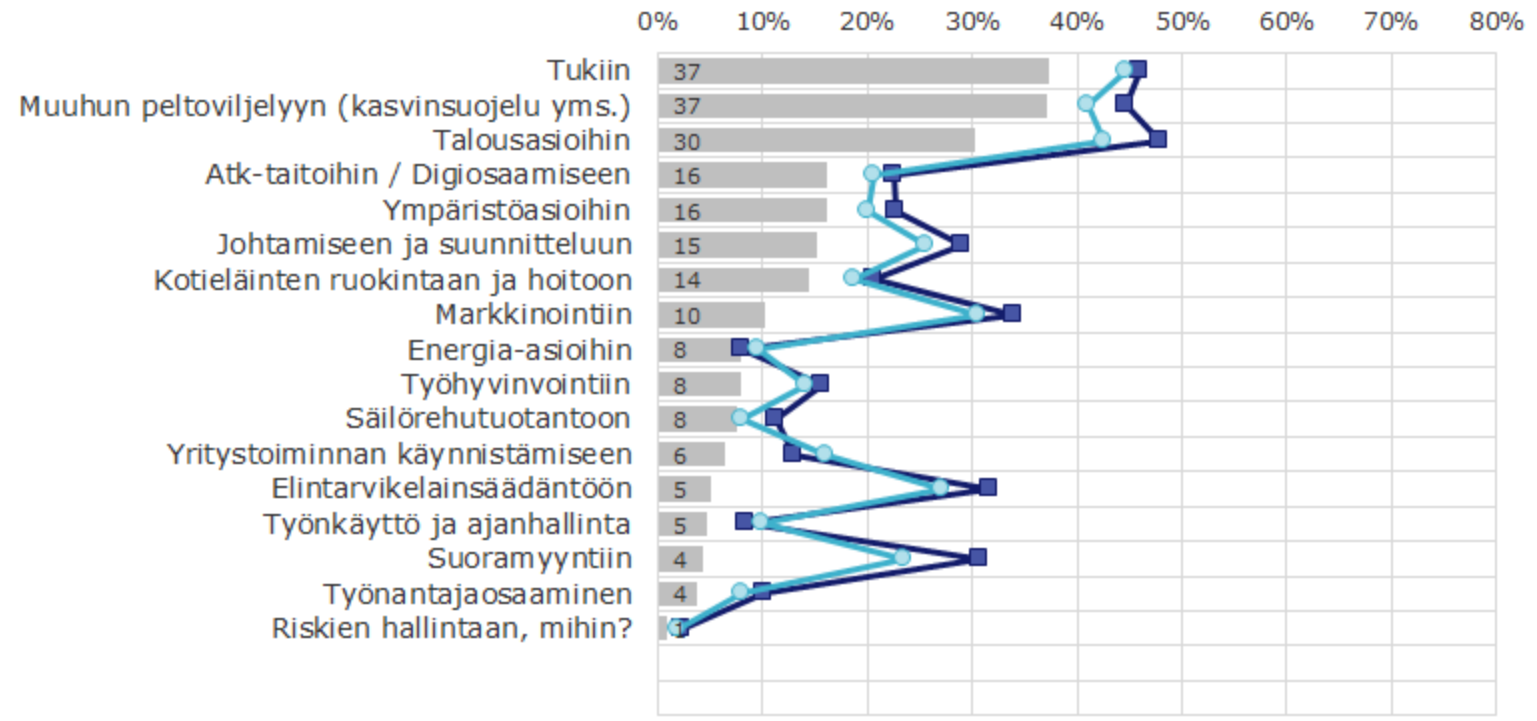
Harjoitettu yritystoiminta:

6

Koulutustarpeet

Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavilla tiloilla on kouluttauduttu muita viljelijöitä ahkerammin

Mihin asioihin liittyvää koulutusta/neuvontaa olette hankkinut ja mihin on tarvetta jatkossa? : Jo hankkinut

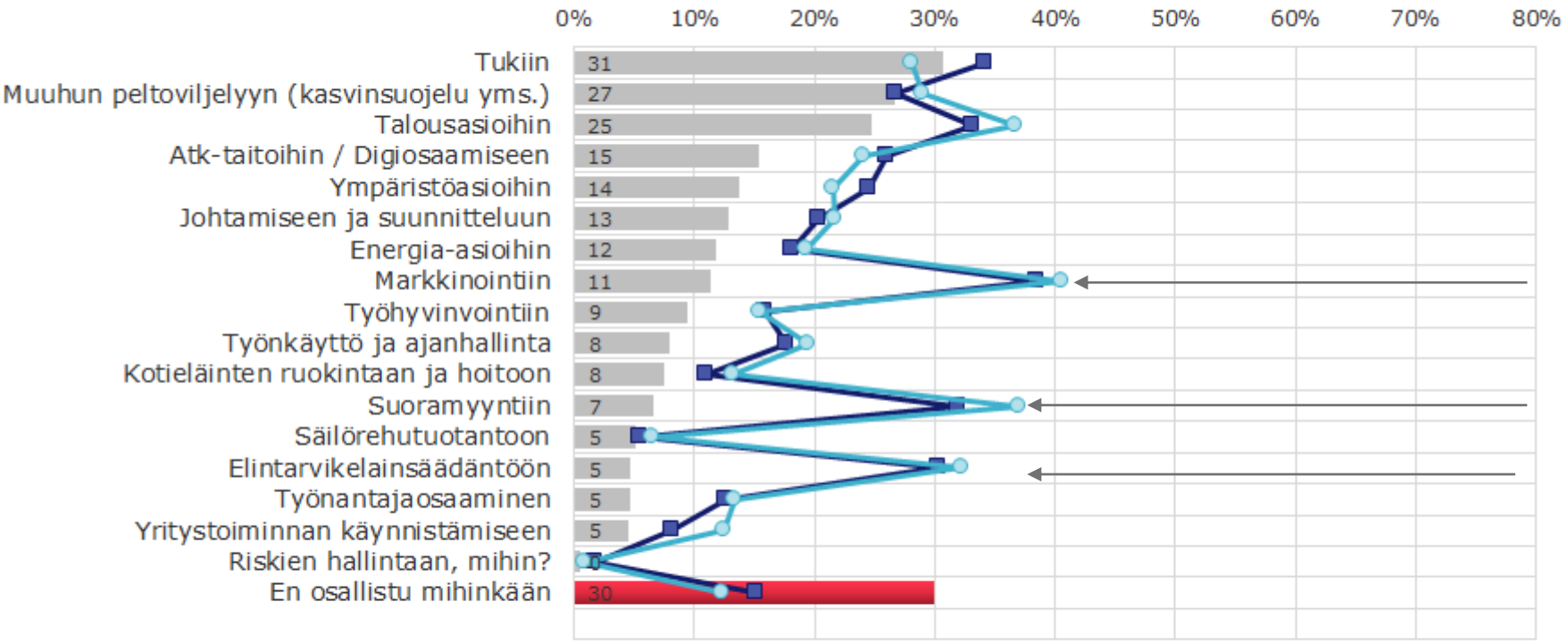

Harjoitettu yritystoiminta:

- KAIKKI TILAT (n=3781)
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavat tilat 2017 (n=209)
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä lähivuosina harjoittavat tilat (n=261)

Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavilla tiloilla koulutusta aiotaan myös hankkia muita viljelijöitä ahkerammin, erityisesti markkinoinnissa, suoramyynnissä ja elintarvikelainsäädännössä

Mihin asioihin liittyvää koulutusta/neuvontaa olette hankkinut ja mihin on tarvetta jatkossa? : Tarve jatkossa

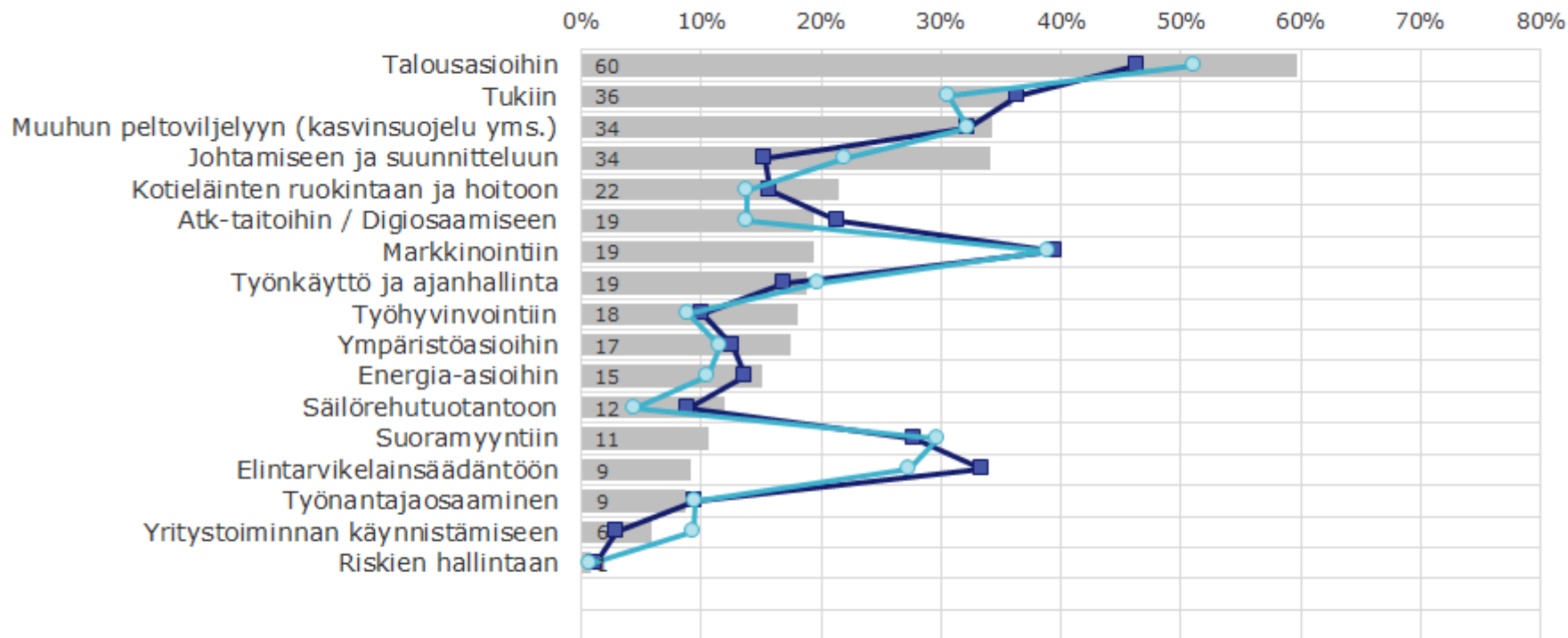

Harjoitettu yritystoiminta:

- KAIKKI TILAT (n=3781)
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavat tilat 2017 (n=209)
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä lähivuosina harjoittavat tilat (n=261)

Tärkeimmät koulutustarpeet elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavilla tiloilla ovat talousasiat, markkinointi, suoramyynti ja elintarvikelainsäädäntö

Mitkä näistä ovat tärkeimmät koulutustarpeet? Enintään 4 tärkeintä

Harjoitettu yritystoiminta:

■ KAIKKI TILAT (n=524)

■ Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä harjoittavat tilat 2017 (n=66)

○ Elintarvikkeiden jatkojalostusta/myyntiä lähivuosina harjoittavat tilat (n=90)

Elintarvikkeiden jatkojalostusta ja myyntiä harjoittavien tilojen mieluisimmat neuvontatahot tärkeimmiksi koetuissa koulutustarpeissa

	<u>Talousasioihin</u>	<u>Markkinointiin</u>	<u>Suoramyyntiin</u>	<u>Elintarvikelainsäädäntöön</u>
<i>ProAgria</i>	56%	40%	39%	26%
<i>Toiset viljelijät</i>	46%	35%	55%	14%
<i>Yksityiset neuvojat</i>	35%	46%	32%	27%
<i>Pankki</i>	20%	-	-	-
<i>Tuottajajärjestö</i>	12%	20%	25%	17%
<i>Mela</i>	10%	-	-	-
<i>Maatalouskauppa</i>	5%	13%	-	-
<i>Eläinlääkäri</i>	4%	2%	-	4%
<i>Lihanhankintayritys</i>	3%	4%	5%	4%
<i>Laitetoimittajat</i>	3%	5%	1%	2%
<i>Faba</i>	2%	-	-	-
<i>VYR</i>	1%	6%	7%	-
<i>Rehukauppa</i>	-	-	7%	-
<i>En osaa sanoa</i>	15%	22%	8%	27%